МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

Матеріали
ІІ Міжнародної науково-практичної конференції

“ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ”

10 жовтня 2024 р.

Київ
2024

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова оргкомітету:
Гончаренко Михайло Федорович – віцепрезидент Міжрегіональної Академії управління персоналом, д-р екон. наук, проф.

Заступники голови:
Семенець-Орлова Інна Андріївна — директор Навчально-наукового ін-ту управління, економіки та бізнесу, д-р наук з держ. упр., проф.;
Каліна Ірина Іванівна — заступник директора Навчально-наукового ін-ту управління, економіки та бізнесу, д-р екон. наук, проф.

Члени оргкомітету:
Дацій Олександр Іванович — завідувач кафедри маркетингу ННІУЕБ, д-р екон. наук, проф.;
Братусь Анна Анатоліївна — завідувач кафедри економіки та управління бізнесом ННІУЕБ, д-р екон. наук, доц.;
Дмитренко Геннадій Анатолійович — завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці ННІУЕБ, д-р екон. наук, проф.;
Скиба Ганна Іванівна — завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу, канд. екон. наук, доц.;
Кришталь Галина Олександрівна — завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи ННІУЕБ, д-р екон. наук, проф.;
Кривоберець Марина Миколаївна — завідувач кафедри організації туристичної діяльності ННІУЕБ, канд. екон. наук, доц.;
Мазур Юлія Володимирівна — декан ННІУЕБ, канд. екон. наук, доц.

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 11 від 30.10.24)

II Міжнародна науково-практична конференція "Інноваційні методи управління економікою в умовах цифровізації бізнесу": зб. матеріалів конференції (м. Київ, 10 жовтня 2024 р.) / ред. кол.: І. А.Семенець-Орлова (гол. ред.), І. І.Каліна (заст. гол. ред.), Ю. В. Мазур (упоряд. і відп. ред.) та ін. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024. 594 с.

ISBN 978-617-02-0406-6 (електронне видання)

Для науковців, представників бізнесу та здобувачів вищої освіти.

Тексти тез надано в авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікацій, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-617-02-0406-6

© Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024

Сафонік Наталія Петрівна
Сучасні тенденції інноваційного розвитку підприємств
в умовах цифрової трансформації 439

Сахно Дмитро Сергійович
Цифрова трансформація залізничного транспорту:
проблеми інноватизації в умовах війни 442

Семенова Тетяна Валеріївна, Бабич Віталій Анатолійович
Оцінка ефективності товарної політики виробничого підприємства 445

Семеновський Артем Анатолійович
Соціально-політичні практики у вимірі урбаністично-просторових
змін в Україні 448

Сербіна Тетяна Володимирівна
Компоненти зовнішньоекономічної логістичної
діяльності підприємств у період воєнного стану 451

Середюк Катерина Володимирівна
Перспективи розвитку економічного механізму забезпечення
соціальних гарантій у будівельній галузі 452

Симоненко Ростислав Михайлович,
Шаулко Ярослав Володимирович,
Шаулко Олексій Володимирович
Цифрові інструменти для підвищення ефективності
управління економікою 455

Скиба Ганна Іванівна
Цифрова трансформація бухгалтерського обліку
в контексті сталого розвитку 458

Скрипцов Святослав Валерійович
Використання інновацій та цифрових технологій
для зменшення харчових відходів 461

Сливка Оксана Андріївна
Напрями діджиталізації управління персоналу організації 465

Слободенюк Арсеній Сергійович
Інноваційна бізнес-модель: сутність, характеристики, переваги 468

Смоквина Валерій Віталійович, Мазуренко Владислав Петрович
Цифрова трансформація бізнесу як інструмент
забезпечення його економічної безпеки в кризових умовах 471

Соколенко Людмила Федорівна
Інноваційні технології в аудиті в умовах воєнного стану 473

Сологуб Денис Едуардович, Скиба Ганна Іванівна
Цифровізація бізнесу у світлі розвитку світового ринку
інформаційних технологій: сучасні тренди та перспективи 475

3. *Кравчук О. І., Варіс І. О., Рубель К. О.* Цифровізація менеджменту персоналу: концептуальні аспекти та тенденції. URL: https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-12-07-04
4. *Mirdasse Samir.* Digitalization and Performance Management: A Conceptual Framework for HR Governance. URL: journal-efm.fr

СЛОБОДЕНЮК Арсеній Сергійович
аспірант кафедри економіки та управління бізнесом
Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу
Міжрегіональної Академії управління персоналом

ІННОВАЦІЙНА БІЗНЕС-МОДЕЛЬ: СУТНІСТЬ, ХАРАКТЕРИСТИКИ, ПЕРЕВАГИ

На сучасному етапі економічного розвитку конкуренція набуває нових сенсів. Передусім це стосується зменшення ролі боротьби за доступ до ключових ресурсів та матеріальних благ. Найбільш важливим є змагання за розробку та впровадження найефективніших інновацій в організаційній, комерційній та технологічній сферах. Відбулися зміни в тому, що стосується джерел економічного зростання. У сучасних умовах постійне освоєння новітніх технік і технологій є одним з головних напрямків розвитку. Проведення системних заходів щодо розробки, впровадження, освоєння, виробництва та комерціалізації інновацій стає звичайним явищем. Усе це є драйверами розвитку і впровадження революційно нових форм організації і ведення бізнесу, технологій, збуту. Актуальності набувають дослідження економічної природи інноваційної бізнес-моделі.

Концептуальні основи, які дозволили зрозуміти, як бізнес-модель може бути інноваційною розробили Генрі Чесбро, Алекс Остервальдер, Клейтон Крістенсен, Девід Тіс, Річард Болдвін, Жан-Клод Ларреше. Так, Г.Чесбро, відомий своїм підходом до "відкритих інновацій" (open innovation), вніс вклад у розвиток теорії інноваційних бізнес-моделей. У його роботі "Open Business Models: How to Thrive in the New Innovation Landscape" підкреслюється важливість інновацій не тільки в технологіях, але й у самій бізнес-моделі, що дозволяє компаніям генерувати додаткову цінність. А. Остервальдер є одним із найвідоміших авторів, який розробив концепцію бізнес-моделей та їх інновацій. Його книга та модель Business Model Canvas стали важливим інструментом для підприємців та менеджерів для візуалізації, розробки та інновації бізнес-моделей. К. Крістенсен, відомий своєю теорією "підривних інновацій" (disruptive innovation), також досліджував, як інновації в бізнес-моделях можуть змінювати галузі. Він підкреслював, що зміна бізнес-моделі часто є необхідною умовою для впровадження підривних інновацій. Д. Тіс є автором важливих праць щодо інноваційних бізнес-моделей та їх впливу на створення

конкурентних переваг. Він досліджував, як компанії можуть адаптувати свої бізнес-моделі для кращої інтеграції інновацій та формування стійких конкурентних позицій. Р.Болдвін підкреслює важливість адаптації бізнес-моделей до нових глобальних тенденцій та технологічних змін. Ж-К. Ларреше, професор бізнес-школи INSEAD, зосереджувався на ролі інновацій в бізнес-моделях у масштабних організаціях. Його дослідження стосуються того, як підприємства можуть використовувати інновації в бізнес-моделях для створення довготривалих конкурентних переваг. Отже, в наукових дослідженнях розкриті різні підходи до розуміння концепції інноваційної бізнес-моделі [1–3; 4, с. 172–194; 5–6].

Розкриваючи сутність інноваційної бізнес моделі варто зосередитися на особливих характеристиках, які забезпечують інноваційність (табл.).

Характеристики інноваційної бізнес-моделі

Характеристика інноваційної бізнес-моделі	Сутність інноваційної бізнес-моделі
Нова структура або підхід до створення вартості	Компанія переосмислює, як вона може генерувати додаткову вартість для споживачів.
Інтеграція нових технологій	Використання новітніх технологій, які змінюють традиційний спосіб ведення бізнесу
Зміна ролі клієнтів	Моделі, в яких клієнти активніше залучаються до процесу створення вартості (наприклад, краудсорсинг)
Гучкість	Здатність адаптуватися до швидких змін на ринку і змінювати бізнес-модель у відповідь на нові умови

Важливим є те, що у сучасних умовах розвитку ринкових відносин інноваційність бізнес-моделі забезпечується не лише на етапі створення бізнесу і обрання форми, а й у процесі всіх подальших етапів його ведення. Отже, інноваційна бізнес-модель — це новий або суттєво вдосконалений спосіб ведення бізнесу, що змінює підходи до створення, надання та отримання вартості. Вона може включати нові форми організації бізнесу, використання нових технологій, зміну ціннісної пропозиції, стратегії ціноутворення, підходи до взаємодії з клієнтами тощо.

Основною перевагою інноваційної бізнес-моделі є її здатність забезпечувати конкурентоздатність компанії, при цьому ефективніше використовувати ресурси та створювати нові джерела доходів. Ключовими аспектами, як інноваційні бізнес-моделі сприяють створенню конкурентних переваг на нашу думку є:

- створення нових ринків або сегментів ринку. Інноваційні бізнес-моделі можуть допомогти компанії зайняти унікальне місце на ринку, створюючи нові ніші або сегменти. Наприклад, моделі, засновані на наданні нових послуг або продуктів, можуть відкрити нові можливості для компаній, які раніше не існували;
- підвищення операційної ефективності. Використання нових технологій або процесів дозволяє підприємствам знизити витрати або підвищити

ефективність роботи. Це може включати автоматизацію, цифровізацію або нові методи управління ресурсами. Підприємства з більш ефективними процесами можуть запропонувати кращу ціну або швидшу доставку, що створює додаткову конкурентну перевагу;

- залучення нових споживачів через персоналізовані рішення. Інноваційні бізнес-моделі часто передбачають більш гнучкий підхід до споживачів. Наприклад, використання великих даних і алгоритмів машинного навчання дозволяє створювати персоналізовані продукти та послуги, що підвищує лояльність клієнтів і дозволяє компанії краще відповідати їхнім потребам;
- масштабованість та глобалізація. Інноваційні моделі можуть бути легше масштабованими та швидше виходити на нові ринки завдяки використанню хмарних технологій, онлайн-платформ або глобальних мереж постачання. Це дозволяє підприємствам швидко рости, використовуючи менші витрати на розширення;
- відкриті інновації та співпраця. Моделі відкритих інновацій, де компанії співпрацюють із зовнішніми партнерами або навіть з конкурентами, можуть сприяти прискоренню інноваційних процесів та зниженню витрат на дослідження й розробки. Такий підхід створює конкурентні переваги, оскільки дозволяє компаніям швидше виводити нові продукти на ринок;
- зміна ціннісної пропозиції. Інноваційна бізнес-модель може змінювати спосіб, у який компанія надає цінність клієнтам. Наприклад, перехід від продажу продуктів до надання послуг (як у моделі "продукт як послуга") дозволяє створити довгострокові відносини з клієнтами та збільшити дохід завдяки регулярним платежам.

Отже, поняття інноваційна бізнес-модель є досить широким і охоплює усі стадії створення і розвитку підприємства. Дослідження економічної природи бізнес-моделі дозволяє виокремити особливі характеристики, що забезпечують інноваційність. Інноваційні бізнес-моделі є потужним інструментом для створення конкурентних переваг підприємства. Вони дозволяють компаніям не тільки ефективно адаптуватися до змін на ринку, але й випереджати конкурентів, пропонуючи нові рішення та підходи.

Література

1. *Chesbrough Henry*. Open Business Models: How to Thrive in the New Innovation Landscape. *Harvard Business Review Press*. 2006.
2. *Osterwalder, Alexander, and Yves Pigneur*. Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers. John Wiley & Sons, 2009.
3. *Christensen Clayton M*. The Innovator's Dilemma: When New Technologies Cause Great Firms to Fail. *Harvard Business Review Press*. 1997.
4. *Teece David J*. Business Models, Business Strategy and Innovation. *Long Range Planning*. 2010. Vol. 43. № 2–3. P. 172–194.
5. *Baldwin Richard*. The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization. *Harvard University Press*. 2016.

6. *Larreche Jean-Claude*. The Momentum Effect: How to Ignite Exceptional Growth. *Wharton School Publishing*. 2008.

СМОКВИНА Валерій Віталійович
аспірант кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

МАЗУРЕНКО Владислав Петрович
аспірант кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права
Національного університету "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

Кризові умови ведення бізнесу традиційно виступають каталізатором нових можливостей і прискореного економічного розвитку. Необхідність адаптації підприємств до змінюваних несприятливих умов бізнес-середовища стимулює пошук інноваційних інструментів забезпечення стійкості підприємств під час криз. В умовах Індустрії 4.0 впровадження інструментів цифрової трансформації бізнесу у початковій фазі кризи може призвести до значного зниження витрат у подальшому [1], дозволяючи підприємствам знайти нові ринки, запропонувати нові продукти та забезпечити свою економічну безпеку в умовах невизначеності.

Актуальність цифрової трансформації в умовах економічного спаду зростає, оскільки зміна споживчих звичок і поведінки вимагає від підприємств переходу на нові, більш гнучкі бізнес-моделі. Цифрова трансформація, що охоплює впровадження сучасних технологій у бізнес-процеси, передбачає не лише оновлення обладнання або програмного забезпечення, але й суттєві зміни в управлінських підходах, корпоративній культурі та зовнішніх комунікаціях. В результаті цього підвищується продуктивність працівників і рівень задоволеності клієнтів, що сприяє формуванню позитивного іміджу підприємства. Загалом, оцифрування бізнес-процесів змінює підходи до управління компанією, акцентуючи увагу на результативних показниках, а не на виконанні завдань, що дозволяє вчасно виявляти загрози економічній безпеці та оперативно реагувати на негативні тенденції [2].

Автоматизація управлінських процесів стає ключовим фактором успішної цифровізації. Впровадження систем управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM) та систем управління проектами (Task-трекінг) дозволяє підприємствам ефективно планувати, виконувати завдання та покращувати комунікацію всередині команд [3]. Сучасні дослідження підтверджують, що